

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

unicef
for every child

ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ОСНОВАТА НА ICF-CY

КАЛОЯН ДАМЯНОВ

РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР - СОФИЯ - ГРАД

Нормативни основания

Чл. 78. (1) Оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е **функционална**.

(2) При извършването на оценката на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, увреждането и функционирането се разглеждат като следствие от взаимодействието между здравословното състояние и факторите на средата в съответствие с Международната класификация на функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на Международната класификация на болестите - МКБ 10 на СЗО.

(3) Оценката на децата и учениците по ал. 2 се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика.

(4) Всеки специалист от екипа по чл. 70, ал. 2 попълва съответната на неговата компетентност част от Картата за оценка, като отделните части се съгласуват между специалистите и се вписва общо становище за функционирането на детето и за необходимата допълнителна подкрепа.

(5) Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.

Защо ICF-CY?

- Сравнимост на оценките;
- Разпознаване на силните страни на детето;
- Планиране на индивидуализирането в обучението;
- Планиране на интервенции;
- Стимулира професионалния диалог;
- Сътрудничество на общ език;
- Възможност да покажем от какво се интересува семейството;
- Повишаване на възможностите за приобщаване на децата и младежите;

Позициониране на ICF-CY

- МКФ (ICF) е въведена от Световната здравна организация (СЗО) през 2001 г. като част от семейството на международните класификации. Тя се нарежда до много по-старата и по-утвърдена Международна класификация на болестите (МКБ), която се фокусира върху здравословните проблеми като заболявания, разстройства и травми през призмата на диагностичните категории

- Повече от половин век СЗО дефинира здравето чрез много широката формулировка на физическото, психично и социално благополучие, а не само като липса на заболявания и разстройства. С въвеждането на МКФУЗ СЗО се стреми да обхване „всички аспекти на човешкото здраве и свързаните с него компоненти на благополучието, включително например наличие на съдържателни взаимоотношения и висококачествено образование“

(Hollenweger, 2016).

Био-психо-социален модел

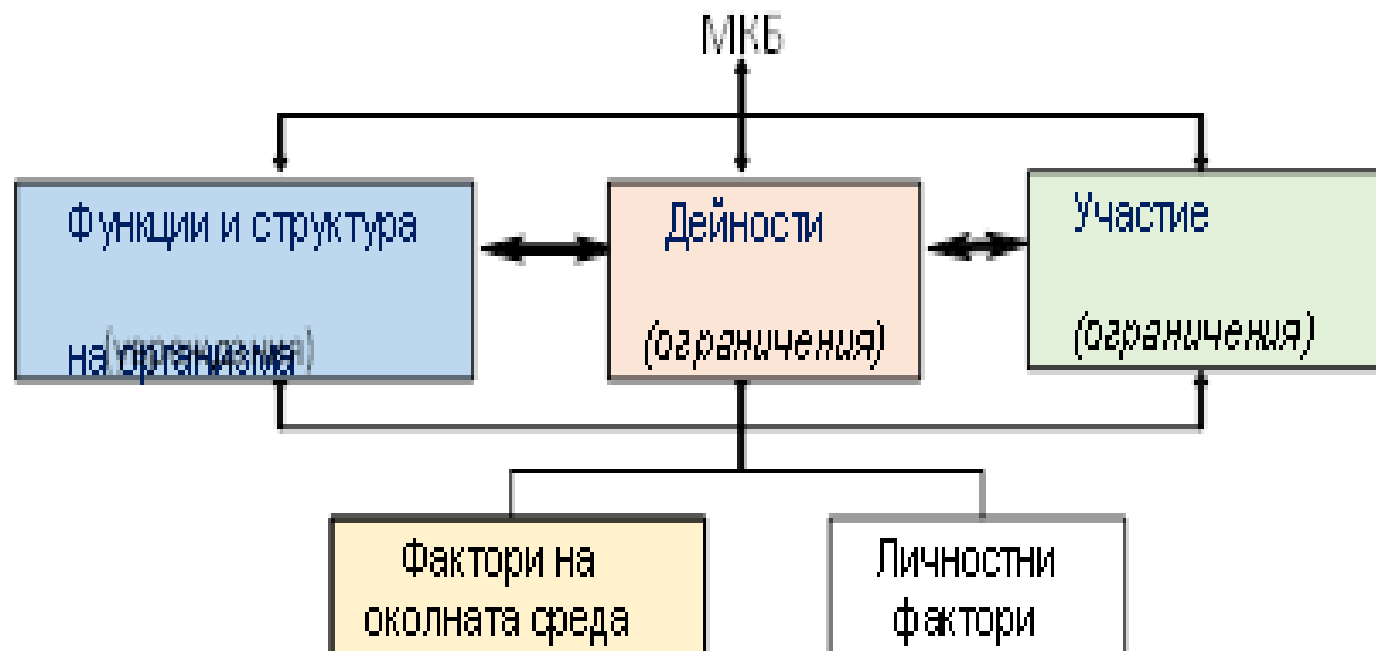
- МКФ се основава на т.нар. био-психо-социален модел, който съчетава аспекти на „социалния“ и „медицинския“ модел. Според Hollenweger (2014) при МКФУЗ функционирането и уврежданията се разбират като резултат от комплексни взаимодействия между биологични, психологични и социални фактори. Също така МКФУЗ дава общ език за изследване на динамиката на тези фактори и следователно може да бъде основа за подобряване на живота на хората с увреждания.

МКФ-детски вариант (ICF-CY)

- МКФ за деца и младежи (ДМ) е изведена от първоначалната МКФ и се прилага за деца до 18 години.
- Тя е предназначена за прилагане при 4 възрастови групи: 1-2 години, 3-6 години, 7-12 години и 13-17 години (СЗО, 2007).
- Тя се описва като „нова парадигма и таксономия на човешкото функциониране и увреждания, която може да се използва като насоки за холистични и интердисциплинарни подходи за оценка и интервенция“. **Връзката ѝ с практиките за оценка и интервенция при приобщаващо образование идва от това, че тя използва пространствена рамка (оценка на степента на функциониране).**

Концептуална рамка на МКФУЗ

Здравословно състояние
(разстройства/заболявания)

- На фигурата е представена базовата рамка на МКФ, в която **увреждането се определя чрез взаимодействието на функциите и структурите на организма, дейностите и участието**. Дейностите включват изпълнение на задача или действие от даден индивид, а при участието става дума за участието на лицето в житейска ситуация.

- **Нарушените функции** са проблеми във функциите и структурите на тялото, например значително отклонение или загуба. **Ограниченията в дейностите** са трудности, които индивидът може да изпитва при участието си в житейски ситуации. Областите „Дейности“ и „Участие“ са представени като единен списък на области от живота, от основно обучение до социални задачи.

Функционална активност и определител на активност

- Тези функции са дефинирани чрез два определителя – определител на функционалната активност (capacity) и определител на ефективността (performance). **Определителят на ефективността описва какво прави индивидът в сегашната си среда и следователно зависи от факторите на околната среда, докато определителят на функционалната активност определя най-високото възможно ниво на функциониране в даден момент**

Констатирани проблеми в други страни

- Няколко деца с различни специални потребности могат да имат едни и същи кодирани състояния в МКФ.
- Изисква се пълна синхронизация в разбирането на отделните специалисти в екипа
- Очаква се пълноценно участие на медицинско лице
- Родителите невинаги могат да разберат смисъла на подобно оценяване

МКФ в образованието

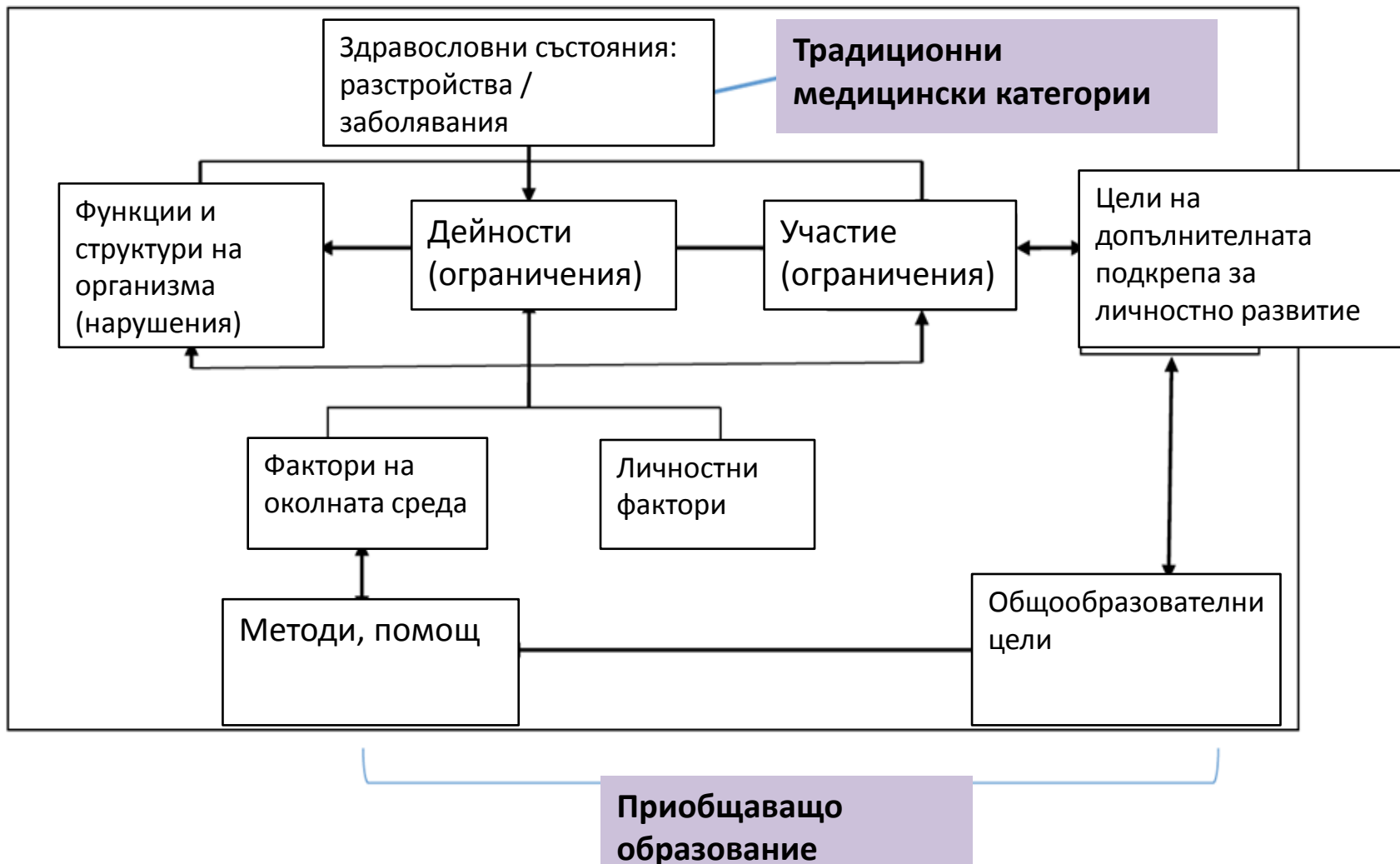
- Практиката в редица държави показва, че МКФ е най-приложима в частите си „Дейности и участие и Фактори на околната среда“ по отношение на образователните институции.

- Връзката между допълнителна подкрепа за лично развитие и специални образователни потребности – широки общи изисквания и по-конкретни образователни изисквания – улавя необходимостта от по-фокусирана, специфична за областта гледна точка, **налице е напрежение между задълбочеността и детайлността на оценката и големината на обхвата.**

Швейцарски модел

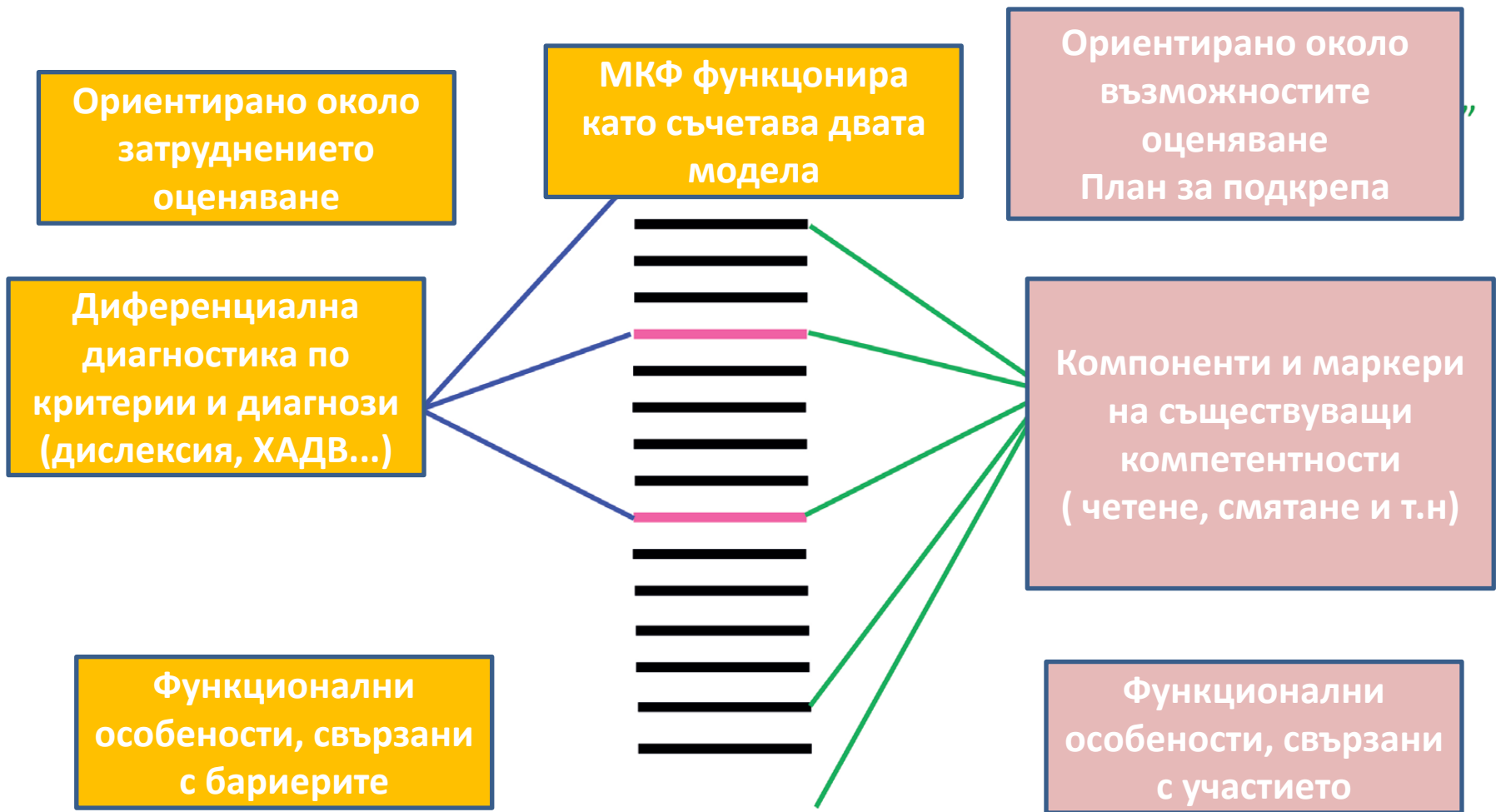
- Hollenweger съгласува приобщаващото образование с допълнителната подкрепа като посочва, че някои деца имат нужда от специални мерки, за да се гарантира техният достъп или да се улесни тяхното участие. Решения относно допустимостта се налагат, ако **подходящата учебна среда или индивидуализираната подкрепа зависят от допълнителни ресурси**. Именно при такива ситуации образователните системи ще трябва да установят допустимостта и да определят прагове. Това означава, че дефиницията за увреждане, използвана за целите на допустимостта в образователните системи, трябва да бъде определена съобразно това, което се очаква от всички деца в рамките на учебната програма.

- Има три свързани промени в този модел, които се основават на ясно посочване на образователна визия за обществото. Тя включва широкообхватни и балансирани образователни цели за всички деца, които дават основата за по-конкретни образователни цели и цели за развитие. Именно тези цели са основата за начина, по който се определя компонентът „Дейности и участие“ на МКФУЗ. Концептуално това е връзката между свързаната със здравето и основаната на образованието формулировка на благосъстоянието.

МКФ и ЕПЛР

- Оценката предвижда бъдещи житейски ситуации и се фокусира върху информация, важна за улесняване на ученето и развитието на дете или ученик на когото ще се предоставя допълнителна подкрепа .
- Оценката се фокусира върху способностите на детето и гледа към бъдещето. Проблемът, който се поставя за решаване, **не е проблемът за определяне на увреждания**, а за подпомагане на децата да се развиват и да се учат в пълния си потенциал. Но въпреки че участието е основният фокус на оценката, е важно да се разбере въздействието на специалните потребности върху ученето и участието.

Модел на карта за оценка

- Биографична информация
- 1а. Телесни функции
- 1б. Телесни структури
- 2. Активност и участие
- 2.1. Резултати от обучението
- 2.2. Резултати от предоставянето на обща подкрепа
- 2.3. Препоръки за предоставянето на допълнителна подкрепа
- 3. Фактори на околната среда
- 4. Друга контекстуална информация
- 5. Цялостно заключение

Етапи на оценяване

- Събеседвания, интервюта
- Наблюдение
- Анализ и и неформално оценяване
- Тестове с референтни показатели

План за действие на учителите

- Пробиране на картата за оценка на няколко реални случая на потвърдена допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца или ученици със специални образователни потребности
- Изпращане на обратна връзка
- Супервизия от Манфред Претис
- Разработване на учителен план

**Благодарим за
вниманието!**